

Lista Fuglestasjon 2015

Overvåking av steinskvett ble iverksatt i stasjonsområdet til Lista Fuglestasjon i 2015. Mer enn 60 voksne ble fanget med klappfeller, og mer enn 40 unger ble merket i reiret. Foto: Gunnar Gundersen.

Aïda López

Overvåking

Våren 2015 ble en vår der antallet fugler i fangsten var under normalen, og været var kaldt fra siste uke i april til langt ut i juni. For de fleste av de insektetende trekkfuglene (sangere og troster) var fangsten betydelig under normalen, mens særlig brunsisik og grønnsisik trakk tallene opp. Sjøfugltrekket var gjennomgående brukbart med vind fra vestlig sektor. Vipebestanden lokalt gikk ytterligere ned og fikk ikke fram unger.

Lista Fuglestasjon fullførte den 10. juni 2015 den 25. sesongen på rad med ringmerkingsovervåking om våren. Vi hadde 87 bemanningsdager fra 15. mars til 10. juni. Det ble benyttet 13 mistnett i den standardiserte runden (138 meter), og resultatet ble et litt lavere antall fugler enn normalt. 926 fugler ble fanget (gjennom-

snittet for våren er 1036 fugler fanget) av 47 forskjellige arter.

Våren begynte med over middels temperaturer, men endte som kald med temperaturer under normalen særlig i mai og juni. Nedbøren i mai var også nær det dobbelte av normalen. Det hadde gjennomgående også vært mye vind, særlig fra nordlig og vestlig retning gjennom hele våren. Værforholdene om våren forsinket trekket for mange arter i Norge, og også hekkesuksessen ble redusert. Dårlige forhold i lavlandet i ungeperioden ga høy dødelighet for kjøttmeis og blåmeis mange steder. Kaldt vær og sen snøsmelting i fjellet ga lignende problemer.

Spesielt antallet troster (inkludert småtroster) og sangere var lavt i overvåkingsfangsten. Unntaket

Lista Fuglestasjon holder til ved Lista Fyr. Bygningen like til venstre for fyret inneholde ringmerkingsrom, et utstillingsrom om fugletrekk og et naturveilederkontor. Foto: Jan Erik Røer.

ble munk og gransanger som hadde en økende trend, og antall over normalen. Flere finkefugler hadde tall over normalen sammen med endel arter sjøfugler. Flere sjøfuglarter trekker normalt nærmere Lista i de årene som har mye vestavind.

I nettene ble de fem artene på topp brunsisik (155), grønnsisik (138), løvsanger (79), rødstrupe (76) og svarttrost (59), selv om de tre siste artene var godt under gjennomsnittet. Motsatt var det med grønnsisik og brunsisik som hadde hatt antall 2-3 ganger høyere enn normalen. Under vårfangsten ble det merket en nattegale. Det er den første siden 1999 i våre nett.

I 2015 begynte vi å overvåke alle hekkinger av steinskvett i stasjonsområdet, og vi merket både voksne og unger. Mer enn 60 voksne ble fanget med klappfeller, og mer enn 40 unger ble merket i reiret. Flere av reirene ligger imidlertid slik til at ungene ikke er mulige å nå, noe som reduserte antallet merkede unger betydelig.

Minst åtte forskjellige par vipere holdt seg i området. Seks par gikk til hekking og la egg, men ingen fikk unger som overlevde. Minst fire reir ble ødelagt på dyrket mark i forbindelse med våronna.

Selv om ringmerkingsresultatene var magre, har det ellers vært en rekke bemerkelsesverdige eller sjeldne arter i området i løpet av våren. Vi har registrert svartglente, steppehauk, triel, alaskasnipe, svartehavsmåke, dvergterne, bieter, egretthegre, rødhodevarsler, gulirisk og ikke minst både myrpiplerke og lattermåke som begge var nye arter for Lista Fuglestasjon.

Om høsten ble antallet fugler i fangsten 40,8 % under normalen. Det ble fanget 2 698 fugler (4 554 i gjennomsnitt) av 68 forskjellige arter. Tallene er de laveste så langt i stasjonens historie.

Selv om temperaturen for alle måneder i 2015 var litt høyere enn normalt, hadde de fleste av

de samme månedene vært mye våtere enn normalen. I september 2015 kom det nesten dobbelt så mye nedbør som normalt.

Fangsttallene for de fleste arter ble under gjennomsnittet, noe som ble spesielt tydelig for meiser, finker, erler, sangere, troster og spurver. På den annen side hadde gjerdesmett vist en klar økning siden 2011, og ble ringmerket i høye antall i løpet av oktober 2015. I tillegg hadde fuglekonge det høyeste fangstall i oktober siden 1990, og vist en sterk økning siden 2009. Fangsttallene for tornirisk, fuglekonge og skjære var over gjennomsnittet denne høsten.

De fem artene på topp i fangsten var blåmeis (644), fuglekonge (537), løvsanger (225), gjerdesmett (110) og rødstrupe (105).

De bemerkelsesverdige eller sjeldne arter i området i løpet av høsten ble dvergsvane, brilleand, stormsvale, egretthege, steppehauk, langnebbkasinsnipe, franklinmåke (første gang observert i området), ringnebbmåke (første gang observert i området), svartterne, tretåspett, tre-

lerke, gråspett, svartstrupe, fuglekongesanger, gulbrynsanger og pungmeis.

Spesielt mange fuglearter som overvintrer i tropiske strøk (særlig løvsanger og tornsanger), samt en del arter som overvintrer i Europa og Nord-Afrika (som svarttrost og gråtrost), ble fanget i lave antall i 2015. Enkelte standfugler og streifende arter, som blåmeis og kjøttmeis, ble også fanget i lave antall. De lave fangsttallene for flere av disse artene regnes som et direkte resultat av den dårlige hekkesesongen, som var preget av mye nedbør og lave temperaturer i mai og juni.

Lista Fuglestasjon = NOF

Etter 25 år som egen medlemsorganisasjon ble Lista Fuglestasjon fra 1. april 2015 omorganisert, og driften av stasjonen ble en del av Norsk Ornitologisk Forening. Stasjonen er nå et eget prosjekt i hovedforeningen, og på sett og vis en nasjonal fuglestasjon i NOF.

En tilknytning til NOF gir fuglestasjonen en sterkere administrasjon å lene seg på. Det gir mulighet for stasjonen til å nå ut og kommuni-

Lista Fuglefestival ble en suksess – her er deltakerne samlet før starten av Bird Race grytidlig lørdag 27. august 2015. Foto: Cris Sellares de Pedro.

Ringnebbmåke *Larus delawarensis* Vågsvollmarka, Lista, Farsund (VA) 12. november 2015. Lista er en magnet for sjeldenheter – noe også året 2015 demonstrerte. Foto: Gunnar Gundersen.

sere bredere, men også en fagavdeling i NOF å kommunisere med. At NOF har tatt i mot stasjonen med åpne armer er en anerkjennelse av arbeidet som stasjonen har gjort og det viktige materialet den besitter, men også et ønske om å sikre videre drift. Det er også et signal om at man ønsker at det å besøke stasjonen og delta i aktiviteter skal være et tilbud til medlemmene. Et viktig mål for stasjonen framover vil derfor være å engasjere flere i driften, men også tilby medlemmene kurs og andre aktiviteter.

Publikum

- Skoler: Totalt har 150 elever og studenter i ulike aldre og fra forskjellige fylker besøkt Lista Fuglestasjon i 2015. Også noen private grupper (venner, familier osv.) har vært på omvisning.
- Fuglefestival: Helgen 26. til 28. august feiret vi *Lista Fuglefestival* med fest og aktiviteter hele helgen! Fredag kveld og lørdag var tilbudet tilpasset de mest fugleinteresserte med quiz, Bird Race og middag med konkurranse, foredrag og pub. Søndag ble dagen med spesielt familiefokus på Lista Fyr.

Bemanning

I tillegg til den ansvarlige ringmerkeren og den daglige lederen, har det vært 5 frivillige i år fra England og Norge. En assistent fra Danmark ble ansatt i høysesongen for blåmeis og ugler.

Forskning

To vitenskapelige artikler ble publisert i 2015. Den første ble publisert i februar i *Journal of Ornithology*. En genetisk studie ble gjennomført av Universitetet i Oslo (Natural History Museum), i samarbeid med Lista Fuglestasjon. Tittelen er «Intergeneric hybridization between Common Redstart (*Phoenicurus phoenicurus*) and Whinchat (*Saxicola rubetra*) revealed by molecular analyses».

Den andre ble publisert i september i *Behavioral Ecology Journal* (Oxford University). En trekkstudie på steinskvett ble gjennomført av ulike europeiske og amerikanske universiteter, sammen med flere europeiske fuglestasjoner. Tittelen er «Proximate causes of avian protandry differ between subspecies with contrasting migration challenges».